

Μία συγκλονιστική μαρτυρία της κ. Ε. Σ -Τ από την Ευρυτανία

Αναδημοσίευση από το **blog "Ευρυτάνας ιχνηλάτης"**

Είναι σκληρό να γυρνάς πίσω στο χρόνο και τις πληγές που άνοιξε, αλλά είναι κι απαραίτητο γιατί πρέπει και εσείς οι νεότεροι να μάθετε την πικρή ιστορία της γενιάς μου.

Προς τα τέλη της κατοχής, οι Γερμανοί ναζίδες έκαψαν το σπίτι μας στο χωριό μου στην Ευρυτανία. Ένα όμορφο πέτρινο δίπατο σπίτι με μια μεγάλη λιθόστρωτη αυλή, με πολλά λουλούδια και μια κληματαριά. Τριγύρω απλώνονταν τα χωραφάκια μας με τα σπαρτά και τα γάργαρα νερά που τρέχανε στο αυλάκι και μας νανουρίζανε με τον παφλασμό τους τα βράδια. Ήταν Αύγουστος του 1944 όταν πυρπόλησαν το σπίτι της οικογένειας μας. Δεν έμεινε ούτε κουρελάκι…

Ώσπου να συνέλθει ο κόσμος από τη χιτλερική καταστροφή, ξεκίνησε το κυνήγι και οι διώξεις από τους λεγόμενους εθνικόφρονες. Μετά τη Βάρκιζα μόλις παραδόθηκαν τα όπλα του ΕΛΑΣ, άρχισαν να αλωνίζουν οι δωσίλογοι και οι παρακρατικοί φασίστες. Να καίνε, να βασανίζουν και να σκοτώνουν τους δημοκρατικούς που αντισταθήκανε στην κατοχή.

Μερικοί στα χωριά έγιναν προδότες. Ο χωριανός που πιο παλιά έτρωγες και έπινες μαζί του στις χαρές του χωριού, έδειχνε τώρα ένα άλλο πρόσωπο, σκοτεινό. Καταδότης και φίλος με τους φασιστοτραμπούκους που κάνανε τις επιδρομές.

Ήρθανε και στο δικό μας το χωριό… Ήτανε οι παρακρατικοί φονιάδες του Λ.Β. Πιάσανε ύπουλα μερικούς ανθρώπους και αρχίσανε τις ανακρίσεις. Μέσα σ' αυτούς ήταν και ο πατέρας μου ο αντιστασιακός Γ.Σ. Τον πρόδωσε ο συγχωριανός του ο Θ.Τ. Θυμάμαι ελάχιστα τον πατέρα μου, σαν σε όνειρο, γιατί τότε ήμουνα μικρό κοριτσάκι, ούτε στο δημοτικό δεν είχα πάει ακόμη. Ήτανε αγρότης, ένα όμορφο ξανθό παλικάρι και πάντα χαμογελαστός. Όλοι τον περιγράφανε καλό οικογενειάρχη και χρήσιμο στον αγώνα του λαού.

Τον χτύπαγαν για να τραγουδήσει το “Ζέρβα μ’ σε θέλει ο βασιλιάς”. Αρνήθηκε.

Μετά άρχισαν να τον ρωτούν:

-Εσύ έχεις έναν ανιψιό, τον Α.Κ;

-Ναι, είναι φοιτητής της Νομικής...

-Ήτανε και στέλεχος στο ΕΑΜ;

-Αφού τα ξέρετε τι ρωτάτε; Αγωνίστηκε με όλους τους πατριώτες ενάντια στους καταχτητές.

-Πού είναι τώρα; μολόγα...

-Δεν ξέρω...

-Φέρε ρε παλιοκομμούνι τα όπλα...

-Δεν έχουμε όπλα...

Συνέχισαν να τον χτυπούν όλοι μαζί.

Ένας συγχωριανός που είδε τι συνέβαινε, λέει στη μάνα μου: “Πήγαινε βρε γυναίκα σε κανένα διπλανό χωριό μήπως κι έχει κανείς πουθενά κάνα παλιοντούφεκο, να το φέρεις μήπως και γλυτώσει ο άντρας σου”.

Έφυγε και η μάνα τρομοκρατημένη, 6 μηνών έγκυος, μήπως και βρει όπλο! Που να βρει, δεν βρήκε τίποτε. Γυρνώντας απελπισμένη, άκουσε την καμπάνα του χωριού να χτυπάει λυπητερά...

Πάει ο σύντροφός της. Τον σκοτώσανε τα σκυλιά, οι φασιστοσυμμορίτες. Κι όχι με όπλα αλλά με στυλιάρια. Του σπάσανε όλα τα κόκαλα, τα νεφρά και τους πνεύμονες. Τον κομμάτιασαν μέσα στην εκκλησία. Πριν ξεψυχήσει, φώναζε το όνομα της γυναίκας του, των παιδιών του και το αγέννητο μωρό του!

Τυλίξανε την οικογένεια μέσα στο πένθος και την ορφάνια. Και χιλιάδες άλλες οικογένειες στην Ευρυτανία. Αυτά τα γεγονότα συνέβησαν το 1945 τον Ιούλιο, ακριβώς ένα μήνα μετά

το χαμό του Άρη.

Λίγο μετά γεννήθηκε το μωρό, κοριτσάκι κι αυτό. Όμορφο σαν το μπαμπά του. Η μάνα το θήλαζε, μα το γάλα που του έδινε ήταν σκέτο δηλητήριο από την πίκρα της, από τη μεγάλη στενοχώρια και το φόβο που έζησε. Από το πικραμένο γάλα της μάνας, έφυγε από το μωρό όλο το δέρμα του, έμεινε σκέτο κρέας. Βρέθηκε τότε ένας γιατρός και είπε στη γυναίκα: "δεν θα ξαναθηλάσεις το παιδί". Της έδωσε κάτι κόκκινα σαπούνια να το πλένει και σιγά-σιγά το μωρό έγινε καλά...

Κάθε λίγο και λιγάκι ερχότανε στο χωριό οι δήμιοι και φοβερίζανε τον κόσμο. Μια μέρα επιτέθηκαν στο μεγάλο αδερφό μου τον Κ., ετών 15. Του πετάξανε στο τέλος κι ένα κασμά και του είπανε: "σκάψε το λάκκο σου και θα γυρίσουμε πάλι". Το παιδί απελπισμένο, βρήκε μια ομάδα ανταρτών και έφυγε μαζί τους στο βουνό για να γλιτώσει από βέβαιο θάνατο. Δεν είπε τίποτε στη μάνα. Αυτή έψαξε παντού, μα δεν το βρήκε πουθενά. "Πάει κι αυτό" θρηνούσε. (Μετά από κάποια χρόνια η μάνα έλαβε ένα γράμμα: "Αγαπημένη μου μητέρα βρίσκομαι στη Ρουμανία...". Η μάνα ξαναναστήθηκε!)

Αυτά γίνονταν τότε παιδιά μου. Έτσι άρχισε ο εμφύλιος πόλεμος. Εκείνοι τον ξεκίνησαν, οι δήμιοι φασίστες μαζί με το κράτος τους και τους άγγλους φίλους τους. Οι αγωνιστές αλλά και πολλοί αθώοι άνθρωποι που καταδιώκονταν άδικα, βγήκαν στα βουνά για να γλυτώσουν και να σώσουν και όλους εμάς.

Όσο αφορά εμένα... Μετά τη δολοφονία του πατέρα μου, η αδερφή του η Β.Κ. είπε στη μητέρα μου: "το κοριτσάκι θα το πάρω εγώ κοντά μου και μεγάλο θα στο ξαναδώσω". Έτσι πήγα με την αγαπημένη μου θεία, την αδερφή του αδικοχαμένου πατέρα μου, σ' ένα διπλανό χωριό. Τα παιδιά της, τα δύο ξαδέρφια μου -ο Α.Κ. που ήτανε ο κυνηγημένος ΕΑΜίτης φοιτητής της Νομικής και ο άλλος αδερφός του ο Μ.Κ. που ήτανε παλιά στην ΕΠΟΝ- κρυβότανε.

Ακούστε τώρα ένα περιστατικό: Μια μέρα ξημερώματα, στα 1947, κυκλώσανε το σπίτι της θείας μου οι παρακρατικοί φονιάδες με σκοπό να το κάψουν. Τους κατάλαβε η θεία μου και βγήκε έξω με την πεθερά της. Η πεθερά της ήτανε μια πονεμένη γριούλα που οι Γερμανοί κάψανε μέσα στο σπίτι της στο Καρπενήσι την κόρη της Α.Ψ, το γαμπρό της Γ.Ψ, και την ενδεκάχρονη εγγονούλα της Ν.Ψ. Και να που τώρα έρχονταν οι "εθνικόφρονες" για να τους ξανακάψουν. Βγήκαν έξω οι γυναίκες και βάλανε τις φωνές. Οι φασιστοσυμμορίτες απειλούσαν: "πες μας που είναι οι γιοί σου, θα σας κάψουμε τώρα, εδώ". Τα ξαδέρφια μου όμως είχανε ήδη φύγει. Δεν ξέρω πως τα κατάφεραν, ρέμα-ρέμα, βουνό-βουνό, τους ξέφυγαν.

Εγώ μικρό, κοιμόμουνα μέσα στο σπίτι. Μια κοπέλα που έμενε μαζί μας, η Κ.Σ που βοηθούσε τη θεία μου, άρχισε να φωνάζει: “Σταματήστεεεε, κοιμάται ένα κοριτσάκι μέσα”! Χυμάνε αμέσως οι γυναίκες μέσα στο σπίτι και με βγάζουν αγκαλιά έξω. Εκεί που οι φασίστες ετοιμάζονταν να κάψουν το σπίτι, ξαφνικά ακούστηκαν ντουφεκιές και ένα αντάρτικο τραγούδι: “Οι παρτιζάνοι βγήκανε στις πιο ψηλές ραχούλες κι όλοι μαζί φωνάξανε έχετε γεια μανούλες, σεις απ’ τα πεζοδρόμια και μεις απ’ τις ραχούλες μαζί θα λευτερώσουμε εξόριστους και δούλους”! Το θυμάμαι πολύ έντονα αυτό το τραγούδι, το τραγούδαγε και μετά για χρόνια ο κόσμος. Και δώστου, που λέτε, οι κουμπουριές, σηκώθηκε ο τόπος στο ποδάρι. Κάποιος είχε ειδοποιήσει τους αντάρτες που κατέφτασαν ευτυχώς γρήγορα. Αμέσως οι θρασύδειλοι φασίστες έγιναν λαγοί και εξαφανίστηκαν. Κι έτσι γλιτώσαμε. Κι όχι μόνο εμείς. Ο κόσμος περίμενε τους αντάρτες να τους σώσουνε απ’ τα μανιασμένα θηρία. Έλεγαν: “Ακόμα δεν συνήλθαμε από τη γερμανική κατοχή, άλλη σκλαβιά μας βρήκε”. Και οι γεροντότεροι λέγανε κι αυτοί: “Ξένος και ντόπιος φασισμός παιδιά μου”!

Μετά από αυτό το περιστατικό που λίγο έλειψε να μας στοιχίσει τη ζωή, η θεία με την πεθερά της φύγανε. Τα πράγματα ήταν πολύ επικίνδυνα κι εγώ μικρό κοριτσάκι δεν γινόταν να ακολουθήσω σε αυτή τη δύσκολη φυγή. Η θεία πριν φύγει ειδοποίησε τη μάνα που ήρθε με την ανιψιά της τη Β.Π. και με πήρε κοντά της.

Αργότερα, δόθηκε διαταγή από το κράτος και τους αμερικανούς να αδειάσουν τα χωριά της Ευρυτανίας και να πάει ο κόσμος στις πόλεις. Αυτό το κάνανε για να μην βρίσκουν οι αντάρτες ούτε τροφή ούτε υποστήριξη από τους χωρικούς. Κάνανε όλη την ύπαιθρο της Ευρυτανίας μια νεκρή ζώνη. Άλλη καταστροφή κι αυτή, καινούργιος ξεριζωμός. Πολλοί πήγανε στ΄ Αγρίνιο, άλλοι στο Καρπενήσι. Στοιβαχτήκανε εδώ κι εκεί, διωγμένοι, πρόσφυγες μέσα στην ίδια τους την πατρίδα.

Το δικό μας το χωριό το πήγανε στο Στένωμα, μια άλλη κοινότητα, που εκεί είχε στρατό. Στο δρόμο καθώς πηγαίναμε ήρθανε πάλι οι θρασύδειλοι και δέρνανε και απειλούσαν τον καταδιωγμένο κόσμο. Κάτι τέρατα απ’ αυτούς λένε στη χήρα μητέρα μου που περπάταγε με τα παιδιά της: “Εσύ θα πάθεις ότι έπαθε κι ο άντρας σου”. Σε μια άλλη γυναίκα έγκυο της λέει ένας φασίστας με ένα μαχαίρι στο χέρι: “θα σου βγάλω αυτό το κομμούνι που έχεις στην κοιλιά σου” (το μωρό ήταν η φίλη μου η Τ.Ν. που ζει και είμαστε πολύ αγαπημένες).

Κάποιοι σήμερα μπορεί και να λεγαν: Μαζευτείτε ψυχολόγοι όλου του κόσμου, μπορείτε να μας παρηγορήσετε;;; Θα μπορούσαν άραγε ή μήπως η δική μας ψυχική δύναμη ήταν και η γιατρειά μας!

Φτάσαμε τελικά στο Στένωμα. Εμάς μας φιλοξενήσανε τρεις ορφανές κοπέλες. Τη μία τη λέγανε Βικτόρια. Δεν θυμάμαι τις άλλες. Εκεί στο Στένωμα ήταν κι ένας φαντάρος, που υπηρετούσε τη θητεία του, ένα καλό δημοκρατικό παιδί που ξεχώριζε απ' άλλους. Όπως λέγανε κάποιοι άνθρωποι εκεί, αυτό το παιδί ήξερε την ιστορία του πατέρα μου και τα βάσανα της οικογένειάς μου. Μας έπαιρνε αγκαλιά, εμένα που θα ήμουνα τότε 8 χρονών και το μικρότερο αδερφό μου τον 5χρονο Σ., και μας πήγαινε στο στρατώνα, μάς έδινε σοκολάτες, κουραμάνα και έπαιζε μαζί μας. Δεν το ξεχνάω ποτέ.

Η μητέρα είχε έναν ξάδερφο το Σ.Λ. δικηγόρο. Αυτός υπηρετούσε τη θητεία του στα φυλάκια του στρατού που είχαν κυκλωμένο το Καρπενήσι. Εκείνος λοιπόν μας βοήθησε και μπήκαμε στην πόλη του Καρπενησιού. Που μείναμε; όχι βέβαια σε τίποτα παλάτια αλλά σε... μία αχυρώνα! Ήταν της γιαγιούλας, της πεθεράς της θείας μου, αυτής που σας είπα και πριν ότι της είχανε κάψει οι Γερμανοί ναζίδες τα παιδιά και την εγγονούλα της στο Καρπενήσι επί κατοχής.

Εμένα, ευτυχώς σε λίγο καιρό με πήρε ξανά η θεία μου και φύγαμε για την Αθήνα. Εκεί τα πράγματα ήταν κάπως διαφορετικά, δεν είχαμε τους φονιάδες και τους προδότες πάνω απ' το κεφάλι μας όπως στη μικρή κοινωνία των χωριών. Πολλά έζησα και στην Αθήνα αλλά αυτά θα σας τα πω μιαν άλλη φορά.

Ο ένας ξάδερφος πολέμησε αργότερα στο Γράμμο και στο Βίτσι. Εκεί μας έλεγε ότι έγιναν φοβερές μάχες. Ο άλλος ξάδερφος, ο φοιτητής της Νομικής, πήγε εξορία στην Ικαρία. Μας μιλούσε για τον καλό κόσμο αυτού του νησιού. Θυμάμαι που διηγούνταν για μια γιαγιά ικαριώτισσα που του 'λεγε: "έλα παιδάκι μου να σου δώσω κρύα φρούτα" και του τα πρόσφερε μέσα από τα συρματοπλέγματα.

Το 1950, μετά τον εμφύλιο, "επαναπατριστήκαμε" στα χωριά μας. Όχι όλοι. Άλλοι άφησαν τα κόκκαλά τους στα βουνά και στα εκτελεστικά αποσπάσματα, άλλοι έφυγαν για τα ανατολικά κράτη κι άλλοι έμειναν στην ανωνυμία της Αθήνας μπας και γλιτώσουν από τις ρουφιανιές και τις διώξεις των προδοτών στα χωριά. Αλλά τι να δουν τα μάτια σας. Τα χωριά κατεστραμμένα, η ύπαιθρος διαλυμένη, όλα ένα ρημαδιό !

Σιγά-σιγά άρχισε ο κόσμος να ορθοποδεί. Αλλά "οι στιγματισμένοι" και τι δεν τράβηξαν πάλι από τους "νικητές" του εμφυλίου! Άνοιξαν τα σχολεία... Ο άλλος μου ο αδερφός ο Φ., πήγαινε στην τελευταία τάξη του Δημοτικού. Είχανε εξετάσεις και γράφανε διαγώνισμα. Μόλις συμπλήρωσε την κόλα του ο αδερφός μου λέει: "εγώ τέλειωσα" και τεντώθηκε στο θρανίο ανακουφισμένος. Πάει ο δάσκαλος και αρχίζει το παιδί στα χαστούκια: "τι μιλάς εσύ

ρε κομμουνιστή;”!!! Πηδάει από το παράθυρο ο αδερφός μου και πάει στο σπίτι να βρει τη μητέρα να της πει τι συνέβη στο σχολείο. Δεν τη βρήκε, η μητέρα ήταν στα χωράφια και έσκαβε. Η ηρωίδα μάνα, που παιδεύονταν εργάτρια της γης για να αναστήσει τα παιδιά της. Τότε ο αδερφός μου έγραψε ένα σημείωμα και έφυγε. Το σημείωμα έλεγε: “μάνα φεύγω από αυτό το χωριό, δεν πάει άλλο, θα πάω στο Καρπενήσι να δουλέψω. Ότι χρειαστείς για σένα και τ’ αδέρφια μου έλα στο τάδε μαγαζί να ψωνίσεις”!

Έτσι δούλευε μια σταλιά παιδάκι για να στηρίξει κι αυτό απ’ τη μεγάλη καταστροφή την οικογένεια. Μόλις έγινε 19 χρονών ξενιτεύτηκε στην Αμερική, με πολλά βάσανα γιατί στα χαρτιά τον είχανε για κομμουνιστή. Από τη μια σκλαβιά στην άλλη. Δουλειά, δουλειά, νύχτα μέρα, κατόρθωσε τελικά και πήρε κοντά του στην Αμερική και άλλα τέσσερα απ΄ τα αδέρφια. Τα 3 αδέρφια μου πεθάνανε στην ξειντειά, δεν ξαναγύρισαν για μόνιμα στον τόπο μας. Ο ήρωας της οικογένειας, δόξα τω Θεώ, ζει, είναι καλά και πολλές φορές τα λέμε απ΄ το τηλέφωνο.

Ποτέ ξανά φασισμός, ποτέ τυραννία, ποτέ προδότες, ποτέ αδικίες.

Σεβασμός και αγάπη μεταξύ του λαού γιατί αυτός ο παιδεμένος λαός πρέπει να είναι ενωμένος αν θέλει να δει προκοπή και να μην έχει τυράννους στο κεφάλι του.

Σεβασμός και στη μνήμη όσων αντιστάθηκαν και θυσιαστήκανε στον αγώνα για να δει αυτή η πατρίδα μια καλύτερη μέρα χωρίς σκλαβιά και εκμετάλλευση…

Τα ανταρτάκια που μας γλύτωσαν τότε από τα νύχια των παρακρατικών, αν ζουν να είναι ευλογημένα. Αν είναι στην αιώνια γειτονιά ας νιώθουν έστω εκεί ελεύθερα γιατί γι’ αυτό αγωνιστήκανε και δώσανε τα νιάτα τους.

Εκείνο το δημοκρατικό φανταράκι στο Στένωμα, που πρόσεχε τα ορφανά, αν ζει, άγγελος να τον φυλάει. Αν είναι στην αιώνια πατρίδα, άγγελος να είναι και να μας φυλάει…

Τελειώνοντας αυτή τη διήγηση για τη δική μου “Οδύσσεια” θέλω να σας πω παιδιά μου και κάτι άλλο. Με πολλά βάσανα κατορθώσαμε και ανεβήκαμε. Κάποιος σοφός είπε ότι το θέμα δεν είναι να μη λυγίσεις, γιατί όλοι κάποτε λυγάνε. Σημασία έχει να μην σπάσεις! Τώρα ξέσπασε η κρίση που τη φτιάξανε οι ίδιοι οι τύραννοι για να μοιράσουν τα πλούτη μεταξύ τους και να ξανακάνουν το λαό και τη νεολαία σκλάβους που θα δουλεύουν για ένα ξεροκόμματο. Ότι έχτισε ο κόσμος πετραδάκι-πετραδάκι με κόπο και ιδρώτα, κάποτε το καίγανε, τώρα θέλουνε να τα πλειστηριάσουνε. Αμάν πια!

Ας προσέξουν όμως να μην πέσει η οργή του αδικημένου κόσμου στα κεφάλια τους.

Γιατί “κι αν χιονίζει και αν βρέχει τ’ αγριολούλουδο αντέχει” που λέει και το τραγούδι.

Από την κ. Ε. Σ-Τ
“Η δική μου διήγηση για τα δικά μου πέτρινα χρόνια…”

(Μαρτυρία για το **blog “Ευρυτάνας ιχνηλάτης”**)

ΥΓ: Η εικόνα επιλέχθηκε από το διαδίκτυο. Τα πλήρη ονόματα και τα στοιχεία για όλα και όσους αναφέρονται στη συγκλονιστική διήγηση της κ. Ε. Σ-Τ είναι διασταυρωμένα και βρίσκονται στη διάθεση του blog “Ευρυτάνας ιχνηλάτης”.